

Romano hangos

15. ročník

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 15 • ČÍSLO 12 • VYŠLO 27. ZÁŘÍ 2013

zprávy

PRAHA – Mít ubytovnu je zlatý důl. Platí ji stát. Uvádíme jen několik čísel, které svědčí o tom, jak fantastický byznys je poskytovat někomu bídne ubytování a nechat si to platit státem. V následujících městech jsou největší výdaje za ubytovny: V roce 2012 vyplatil stát ubytovatelům v Ostravě 424 milionů Kč, v Ústí nad Labem 255 milionů a v Brně 133 milionů. Celková částka státem vyplacených příspěvků na bydlení ubytovatelům činí 1,7 miliardy korun.

PROSTĚJOV – Vyšlo najevo, že prostějovský Večerník vymyslel několik zpráv o údajném „cikánském“ násilí na pokojných občanech. Lživý text doplnil počítačově upravenými fotografiemi romsky vyhlížejících obličejů. Redaktoři této pochybné tiskoviny tak nejspíš učinili ve snaze rozpoutat pogrom proti Romům.

LUŽE – Základní škola na Chrudimsku – v Luži – přišla o pět prvňáčků. Rodiče žáky raději vozi do sedm kilometrů vzdálené Skutče. Nelíbí se jim, že jejich potomci skončili ve třídě, kde je polovina dětí romských.

PRAHA – Zářijové preference politických stran před volbami podle agentury PPM Faktum vypadaly následovně: ČSSD – 26 %, KSČM 16 %, TOP 09 – 14 %, ANO (strana Andreje Babiše) – 11 %, ODS – 8 %, KDU-ČSL – 6 %, SPOZ – Zemanovci – 5 %.

(www.romea.cz, LN, kh)

Django Fest v Brně letos již po dvanácté

Zpěvák Rico, Djangofest

Foto: Archiv SRNM

BRNO – Proč festival vznikl? V roce 2001 přišli pracovníci Společenství Romů na Moravě s nápadem, že by nebylo špatné uspořádat festival, kde by si děti navštěvující hudební kroužky SRNM zahrály po boku velkých hudebních hvězd.

A předvedly svým rodinám a kamarádům, jak pilně na svých dovednostech pracují. Při výběru názvu festivalu padlo jméno nejznámějšího romského muzikanta.

V naší zemi není moc známý příběh Django Reinhardta, romského jazzového kytaristy světového formátu. Je to ovšem osud, jenž stojí

za poznání. Jean „Django“ Reinhardt se narodil roku 1910 v Belgii do romské, přesněji sintske rodiny, která se brzy přestěhovala do blízkosti Paříže. Reinhardtovi se živili výrobou nábytku z ratanu, ale byli také zdatní hudebníci. Django, jehož přezdívka znamená „jsem vzhůru“, měl od malička úzký vztah ke strunným nástrojům. Hrál nejdříve na housle, ve 12 letech dostal banjo, na které se naučil hrát napodobováním ostatních muzikantů. Od 13 let se hudbou již živil.

Když bylo Djangoovi 18 let, karavan, který sdílel se svou první ženou, byl plný celuloidu, z kterého se

vyráběly imitace květin. Nešťastnou náhodou v noci převržená svíčka způsobila katastrofu. Oheň se v tomto prostředí rozšířil tak rychle, že Djangoovi způsobil popáleniny prvního a druhého stupně na víc než polovinu těla. Přesto, že lékaři tvrdili, že již nebude nikdy hrát a chtěli mu amputovat také pravou nohu, Django operace odmítl a opustil nemocnici. Během jednoho roku se naučil chodit o holi, od bratra dostal novou kytaru. Tvrdým tréninkem překonal hendikep nepohyblivých dvou prstů na levé ruce a naučil se hrát všechna sóla dvěma prsty.

Pokračování na str. 2

z obsahu

Samí Beautiful People

Fotky, od kterých neodtrhnete oči

strana 2

České strany o Romech

Anketa s fašistou i leninistou

strana 4, 5

Gejza Horváth a jeho žena Božena

Vzpomínky romského hudebníka

strana 6, 7

Emil Ferenc: Miluji hudbu, své tři děti a ženu Helenu

Je mladý (29 let), a přesto známý a populární. Se svou kapelou Gipsy Emil Odry vystoupil na mnoha romských zábavách i narozeninových oslavách. Poznáme ho podle nádherně zabarveného hlasu, který se nám vryje do paměti a prostřednictvím několika smutných písniček i do srdce.

Kapela Bengas

Foto: Buřalka

Ahoj Emile. Od roku 1995 jsi měl své místo v kapele Gipsy fajta. Mladší generace tuto kapelu nezná. Přibliž nám ji. Jak dlouho jste spolu vystupovali? Byli jste jako kapela úspěšní? A kde všude jste se prezentovali?

Ano, s kapelou Gipsy fajta jsem působil celkem osm let. Hráli jsme

takzvaný pavlovský styl. Naše kapela sklídila dost úspěchů. Hráli jsme po boku Gipsy Kora, Gipsy Marfy a taky s hudební skupinou Gipsy Problem. Vystupovali jsme spolu v České republice, na Slovensku i v Německu.

Proč se kapela rozpadla?

Rozpadli jsme se v roce 2003, když už většina kluků neměla na muzicírování čas.

V roce 2004 jsi sám založil vlastní kapelu. Co tě k tomu vedlo?

Založil jsem si svoji kapelu, protože se tím neustále živím. A také proto, že jsem ve skutečnosti chtěl hrát úplně jinou hudbu. Prostě nechtěl jsem se řídit někým jiným. Toužil jsem po vlastní kapele, která by hrála to, co chci hlavně já.

Můžeš nám přiblížit své hudební seskupení? Vedoucí jsi tedy ty. Koho tam dál najdeme?

Takže seskupení hráčů v mé kapele vypadá takhle: Viktor Kala – zpěv a bicí, Marek Haluška – baskytara, David Ferenc – kytara a zpěv, Vasil Karala – klávesy. No a samozřejmě já – zpěv a klávesy. Taky jsem vedoucí kapely.

Jak dlouho hraješ na klávesy?

Od jedenácti let. Odkoukal jsem to od kamarádů.

Odkud čerpáš písničky? Jsou převzaté nebo jde o vlastní tvorbu?

Písničky skládám, ale i přebírám od různých kapel a upravuji si je podle sebe.

Jakému hudebnímu žánru dáváš přednost?

Můj žánr jsou čardáše, ale i takřčené sladěčky. Mám taky rád funky.

Tvé hudební nadání a láska ke zpěvu – kde se to v tobě vlastně vzalo?

Přišlo to najednou. Prostě jsem viděl, že můj otec měl kapelu, tak jsem chtěl taky něco dokázat.

Zpívali i tví rodiče nebo sourozenci?

Sourozenci zpívají, ale jen tak doma pro sebe. V kapelách jako já nezpívají.

Máš nějaký hudební vzor?

Můj vzor byl Gipsy Koro. Mám také velmi dobrý vztah se svým kamarádem Kamilem Polakovičem z Trnavy – City boys. Takže i jeho řadím mezi své vzory.

Kromě hudby a zpěvu máš jaké další koníčky?

Mezi mé koníčky patří jen hudba. Na nic jiného jednoduše už nemám čas. A k tomu samozřejmě patří trochu alkohol a dobré jídlo, haha.

Svou budoucnost vidíš jak?

Pokračování na str. 6

zprávy

SVATÝ KOPEČEK, OLOMOUC – V sobotu 21. září se uskutečnila již tradiční Romská pouť, tentokrát za menšího zájmu veřejnosti. Nejprve byla sloužena mše v bazilice Navštívení panny Marie. Poté v ambitech baziliky následovala vystoupení romských souborů. Akci již tradičně pořádá olomoucká Charita.

PŘEROV – Na sobotu 21. září nahlásili neonacisté svůj pochod do Přerova. Skončil však fiaskem. Na náměstí se shromáždil hlouček asi 40 neonacistů, tentokrát bez podpory a účasti jiných občanů. Proto se posléze tato skupinka rozešla. V místě, kudy měli neonacisté procházet, se však uskutečnil jiný občanský happening – a sice na Raškově náměstí za účasti asi 80 občanů, provázený romskou kapelou. Organizátorem této protestní akce byla členka přerovského zastupitelstva a gymnaziální profesorka paní Netopilová. Redaktor RH Karel Holomek se také zúčastnil.

BRUSEL, PRAHA – Prezident Zeman při návštěvě Bruselu jednal s šéfem Evropské komise José Barrosem mj. o zrušení kanadských víz pro občany ČR. Bohužel však zásadním argumentem kanadské administrativy zůstává fakt, že zrušení víz pro české občany je vázáno na dodržování lidských práv zdejší romské menšiny.

PRAHA – Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) zjistilo, že z celkového počtu nezaměstnaných u nás jen 19 % nemá zájem pracovat, 38 % nemůže sehnat žádnou práci a 39 % nesežene vhodnou práci. Bylo by zajímavé tento údaj kvalifikovaně uplatnit na romskou populaci, kde panují stejné proporce, pokud jde o získání zaměstnání. Pak bychom oněch 19 % z romské populace mohli odhadnout v nejhorším případně na nějakých 20 000 Romů z počtu nezaměstnaných Romů, kteří nemají zájem pracovat. Pro většinovou společnost činí tento údaj 80 000 lidí. (www.romea.cz, LN, kh)

Když se vás dotkne romská hudba

Ráda bych se ohlédla za naším letošním projektem nazvaným Dotek romské hudby, určeným hlavně pro školy. Na začátku toho všeho byla myšlenka, se kterou jsem se po týdnu svěřila svým sestrám. Určitou dobu všechno zvažovaly, ale pak souhlasily...

Jednalo se hlavně o přednášky, kdy jsme s žáky mluvili o romské kultuře. Jednu jsme dokonce kvůli velké návštěvnosti protáhly na tři hodiny. Velký zájem byl především o hudební a taneční dílny, kde jsme studenty učili romské tance. Poslední část projektu se uskutečnila ve Valašském Meziříčí v čajovém občůdku Ambos Mundos.

Jeho smyslem bylo seznámit mládež ve školách s historií Romů, jejich kulturou, hudbou a životem. Součástí toho všeho byly pěvecké a taneční dílny pod vedením lektorů z tanečního souboru Cikne čhave. Studenti si také mohli vyzkoušet napsat romský diktát, prohlédnout romské noviny a literaturu. Pevně věřím tomu, že díky hudbě se odbourávají bariéry, které mezi námi stále jsou.

Projekt, který uskutečňovali členové novojičínského souboru Cikne čhve, podpořilo město Nový Jičín. Představili jsme se s ním v Novém Jičíně na ZŠ Tyršova, ZŠ Komenského a na Mendelově střední škole.

Text a foto: Veronika Kačová

Od hip-hopu po romský folklór...

NOVÝ JIČÍN – Dne 7. září se v Novém Jičíně tradičně konaly Slavnosti města. Letos uplynulo 700 let od jeho založení. Počasí se vydařilo a návštěvnost, včetně hostů ze zahraničí, byla velká.

Slavnost zahájil už ráno slavnostní průvod městem, odpoledne se pak na tribuně vystřídaly např. vokální skupina Sektet, formace bubeníků pod vedením Pavla Kubešy, soubor Cikne Čhave, pěvecký sbor Ondrášek, skupiny Nebezpečný Hip Hop Dance, Street Dance a další. Večer svou premiéru na prknech Beskydského divadla předvedla symfonie Moravia v podání Janáčkovy filharmonie Ostrava a pěveckého sboru Ondráš. Vše se vydařilo, jak mělo, už teď se těším na další slavnosti.

Text a foto: Veronika Kačová
vedoucí souboru Cikne Čhave, Nový Jičín

Samí Beautiful People z osady

Fotografie z výstavního souboru Beautiful People.

Foto: Šymon Kliman

BRNO – Beautiful People, tedy Krásní lidé. Tak se jmenuje právě zahájená výstava v Muzeu romské kultury. Je tu k vidění od 25. září 2013 do 12. ledna 2014.

Profesionální slovenský fotograf Šymon Kliman (1980) získal za soubor Beautiful People Cenu evropského občana za rok 2012. Jeho expozici bylo možno zhlédnout v Bratislavě, v Ostravě či v Bruselu. Do světa romské komunity nahlíží zcela jinak, než jsme zvyklí. Absolvent Vysoké školy výtvarných umění Šymon Kliman se často věnuje i módní a stylizované fotografii.

V souboru Beautiful People používá jazyka módních magazínů, skrze nějž hledí na život Romů v osadách u Kežmarku. Klimanův koncept je jednoduchý: Poprosil portrétované, aby se oblékli do nejlepších šatů, a vyfotografoval je v interiérech jejich domovů. Portréty představují osobní výpovědi ze života slovenských Romů, ukazují na jedinečnost každé fotografované osobnosti. Kliman svým podáním zobrazuje křehkost, krásu a individualitu lidské osobnosti jako takovou. Jeho pohled je stylizovanou – inscenovanou fotografií. Ale přesto nebo právě proto dokázal „zastavit čas“ a nechal diváka nahlédnout do tváří a prostředí lidí žijících často na okraji společnosti.

Fotografie lze nalézt na www.symonphoto.com. Na stránkách artattack.sk je možno o autorovi zhlédnout dokument s anglickými titulky.

Výstava se koná pod záštitou Ministra kultury ČR v rámci Měsíce české a slovenské kulturní vzájemnosti. Srdečně zveme, vstup zdarma.

Lenka Grossmannová
kurátorka výstavy,
Muzeum romské kultury

Django Fest v Brně letos již po dvanácté

Dokončení ze str. 1

V té době se k jeho uším také poprvé dostal americký jazz, o něco málo později si pořídil svou první kytaru značky Selmer, která s ním bývá spojována dodnes. S pařížským houslistou Stéphanem Grappellim, basistou Louisem Volou a svými bratry založil legendární Quintette du Hot Club de France – jeden z mála jazzových souborů složených výhradně ze strunných nástrojů. V té době Django vystupoval a nahrával s mnoha americkými jazzovými legendami jako Louis Armstrong, Dizzy Gillespie, Benny Carter a další. Druhou světovou válku údajně pomohl Djangovi přežít jazz milující německý důstojník přezdívaný Doktor Jazz. Přesto se se svou rodinou pokoušel několikrát o útek z nacisty okupované Francie, protože ani tam se Romům nevyhýbala celou Evropu ohrožující genocida Romů – Porrajmos.

Po válce Django rok koncertoval v USA, ze začátku s Dukem Ellingtonem, později sám v Café Society Uptown. Velký svět jej však nebavil, vrátil se zpět do Francie, ke své rodině. Dále vyprodával sály, i když byl velmi nepředvídatelný a nikdo neměl jistotu, zda na koncert dorazí. Roku 1949 nahrál s italskými jazzmany v Římě dvojalbum Djangoology. O dva roky později se přestěhoval do vesničky Samois-sur-Seine poblíž Avonu, kde další dva roky nato zemřel, když se zhroutil

před svým domem s krvácením do mozku. Dožil se 43 let, jeho jedinečný styl a tvorba jej však přežily. Jeho nejznámější skladby (My Sweet, Minor Swing, Belleville...) se staly jazzovými standardy, čímž jej učinily nesmrtelným po boku jeho oblíbenců. Django měl také syny, vnuky a synovce s rodinami, mnoho z nich se věnovalo hudbě a dodnes drží tuto tradici.

Z historie festivalu

Festival se poprvé uskutečnil za pomoci Ministerstva kultury v roce 2002 a od té doby je festival pořádán v Brně každým rokem. Za tuto dobu se vystřídaly na pódiu stovky muzikantů a tanečníků. Účastnily se kapely z celého Česka, ale i ze Slovenska a Maďarska. Namátkou jmenujme Terne čhave, Gulo čar, Rosen Trio, Parno Graszt, Bengas, Le čhavendar, Kmet'oband, Koka-vakere Lavutara, Gipsy.cz, Cigánski diabli, Ida Kelarová, Vojta Lavička, Matuš Bagár, Josef Fečo, Monika Bagárová, z neromských kapel pak Al-Yaman, Propaganja, Tony Ducháček a Garage, Fehér Fekete Kerek, Alvik či američtí Gentlemen&Assassins. Pravidelně zde dostávají prostor také taneční skupiny z Brna i jiných koutů republiky.

Co nás čeká letos?

V roce 2013 se nám opět představí více hudebních stylů, mladé talen-

ty i ostřílení hudebníci. Na začátku nám zpěvačka Veronika Kačová představí své nové CD Tuke, v setu písní ji vystřídá brněnská vycházející hvězda Mária Bikárová. Tu mohla snad celá republika o prázdninách vidět v novém videoklipu Tohle je Brno, který vzbudil mnoho reakcí. Možná ji přijde podpořit i její parták Tommy Haze, nechejte se překvapit!

Zatímco mladí a krásní chlapi z De La Negra vás nenechají vychladnout, pódium bude patřit nejen Brnu známým bratrům Lázókovým, kteří si na toto vystoupení pozvali hosty z celé republiky, např. Milana Kroku. Po nich vám předvedou svůj um dámy a pánové ze skupiny Helemese, která v sobě hravým způsobem spojuje to nejlepší ze šramlu, šansonu i bigbitu, to vše pod taktovkou harmoniky.

Po skončení hlavního programu vás bude bavit DJ. V přestávkách vás čeká ještě vystoupení taneční a dva krátké filmové vstupy. Celým večerem bude provázet Ivanka Mariposa Čonková z občanské iniciativy Blokujeme!, kterou vám také představíme.

Akci pořádá Společenství Romů na Moravě za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Statutárního města Brna. 12. ročník festivalu proběhne 24. října od 19 hodin v brněnském Metro music baru na Poštovské ulici.

Jana Vejplachová
výkonná ředitelka SRNM, Brno

Valmez tančil proti chudobě

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ – Druhá polovina září patřila v tomto městě folklóru festivalu Valmez proti chudobě 2013. Uskutečnil se na nádvoří zámku Žerotínů, některé z hudebních a tanečních workshopů pak v tamním M-klubu.

Už ve čtvrtek 19. září si zájemci mohli pochutnat na horké čokoládě s chilly a pobesedovat o její výrobě. Besedou provázela Markéta Vinkelhoferová z Ekumenické akademie.

V pátek 20. září program pokračoval dokumentem, který zachycoval krásy ostrova Borneo a všeho, co se skrývá za produkcí palmového oleje. Tato přednáška byla spojená s ochutnávkou „fair trade“ nápojů.

V sobotu na zájemce čekaly stánky různých neziskových organizací a výstavy fotografií ze života

v Keni, Zambii, Etiopii, Ghaně, Mongolsku a Vietnamu. Ve stánku s nápisem Cikánské věštění se Irena Kotlárová z Nového Jičína z karet a očí pokoušela odhadnout osud návštěvníků, kteří projeví zájem. Prodávali se tam různé cikánské kroje, bižuterie, šátky, duchovní knížky aj.

Festival zahájil soubor Drumatix ze Základní umělecké školy Alfréda Radoka z Valašského Meziříčí. Poté nastoupila hra na africké „djembe“ pod vedením Pavla Kuřešy. Dance Angels, dívčí seskupení z Branek, si připravilo moderní tanečky v barevných kostýmech.

V M-klubu pak následovaly workshopy romských tanců pod vedením Cikne Čhave a workshop afrických tanců pod vedením Akassi Ansumana Badije. A poté beseda spojená s výstavou fotek o Gambii

a Senegalu. Večer v M-klubu patřil opět souboru Cikne Čhave a jeho hostu, klavésistovi Davidu Ferencovi z Oder. Po něm přišlo bubenické vystoupení Kubuku z Nového Jičína. Finišovalo se ohňovou show, kterou předvedl soubor O-PAL z Polska. Neděle potom náležela Afro-workshopu a vystoupení Sababa Africa s gambijským lektorem.

K pořadatelům akce patřili Petra Plachtanski, sdružení Amnos Mundos, Valašský Deník, kulturní zařízení ve Valašském Meziříčí, sdružení Kola pro Afriku, ZUŠ Valašského Meziříčí, agentura Mejla Production, spolek Česko proti chudobě, Afro Coora, grafik Mara Štěpán, M-klub Valašské Meziříčí a Televize Beskyd.

Myslím, že festival se vydařil, kdo tam byl, ví, o čem mluvím...

Text a foto: Veronika Kačová

Jak změnit vlastní budoucnost?

BRNO – Projekt, jehož motto zní „Snaha a úsilí přináší úspěch a odměnu“, vstoupil do druhé fáze. Ta začala setkáním rodičů, Milana Ščuky – zástupce sdružení Jekhetane Avindo a brněnského primátora Romana Onderky. Muzeum romské kultury spolupracuje v rámci projektu „Změniš svoji budoucnost?“ se sdružením Společná budoucnost – Jekhetane Avindo. V první fázi projektu byly v loňském školním roce z projektu Doučování podpořeny některé děti částkou 40 tisíc korun. Peníze sloužily na zaplacení tábora v Třešti pro osm vybraných dětí.

V současnosti muzeum spolu s Jekhetane Avindo vstupuje do druhé části projektu. Ta si klade za cíl podporu dětí a rodičů, kteří se aktivně angažují ve vzdělávacím procesu, motivací dětí dosahovat lepších výsledků ve škole, podporu pravidelné školní docházky apod. Čeká nás také např. účast dětí a zástupců muzea na benefičním tenisovém turnaji Avindo 2014.

Milan Ščuka

Po dobu celého školního roku budou pracovníci s pomocí rodičů a učitelů hodnotit kritéria, mezi která budou patřit náročnost ročníku, který děti navštěvují, výsledky vysvědčení ze školního roku 2012/2013, zlepšení prospěchu ve

školním roce 2013/2014 (tedy ne konkrétní známky, ale o kolik se dítě zlepšilo), klasifikace chování, školní docházka a docházka na doučování. Podmínky hodnocení jsou předem stanoveny, rodiče si je mohou vyhledat na webu Muzea romské kultury (www.rommuz.cz) a dostali je také vytištěné domů.

V závěru školního roku se sejde pětičlenná hodnotící porota složená ze zástupců muzea, rodičů a Jekhetane Avindo a vybere pět nejlepších z kategorie mladších i starších dětí. Tyto děti pak na závěrečném vyhlášení za přítomnosti Milana Ščuky a primátora Onderky obdrží ceny v podobě pomůcek, které pomohou dětem ve škole. Bude též ohodnoceno jedno dítě, které bude velmi aktivní v mimoškolní oblasti, například v Dětském muzejním klubu. S chutí se tedy pouštíme do další etapy, která, doufáme, přinese řadě dětí lepší výsledky a úspěchy v jejich vzdělávání.

Text a foto: Petra Bandouchová
pracovnice MRK

Do voleb devět Romů za zelené

PRAHA – Za Stranu zelených (SZ) bude ve volbách kandidovat do Poslanecké sněmovny celkem devět Romů a Romek.

Dva z nich jsou členy Strany zelených, ostatní kandidují za zelené v rámci jejich spolupráce se Stranou rovných příležitostí (SRP), která sdružuje převážně Romy. Podle předsedy zelených Ondřeje Lišky jde o přenesení známého hesla „černí, bílí spojíme síly“ do politiky.

„Neděláme politiku pro Romy, ale s Romy. Jejich kandidatura je jediná cesta, jak docílit rovnoprávnosti ve společnosti. Tě nelze docílit zcela, dokud se Romové nebudou podílet na rozhodování v parlamentu i ve vládě,“ řekl Ondřej Liška.

Přímo za SZ kandidují:

- Lucie Horváthová – Pardubický kraj
- David Tišer – Plzeňský kraj

Za SRP na listinách SZ kandidují:

- Stanislav Tišer, známý sportovec, boxer – Praha
- Elena Gorolová a Antonie Burianská – Moravskoslezský kraj
- Jozef Miker a Štěfán Tišer (předseda SRP) – Ústecký kraj
- Čeněk Růžička (místopředseda SRP) Hradecký kraj
- Emílie Horáčková – Liberecký kraj

František Kostlán

Psáno pro web Romea.cz

komentář

Strany kolem Romů

PAVEL PEČÍNKA

Kdo vlastně jsou „lidé kolem Romů“? Tedy neromští, ale pro-romští aktivisti? Nejde o „běžné občany“, kteří se od čehokoliv romského s bázní či odporem odtahují. Jsou to buď věřící křesťané nebo romantičtí fandové romského folklóru či potomci Židů pokosených holocaustem a idealistické dívky toužící pečovat a chránit. Ale i levičáci, vědátři a umělci fascinovaní „rozvojovým světem hned tady za rohem“, jehož střípek – jazyk, kulturu, historii atd. – mohou vědecky pítvat, umělecky ztvárňovat nebo si do něj projektovat politické teorie.

Podobně vypadají i „strany kolem Romů“. Tedy ty sympatizující. Nemusí se tolik ohlížet na názor většiny a prohlašují, že stojí na romské straně, a hodlají balík s etiketou „romská problematika“ řešit. Jedná se ale o politický okraj, který o hlas průměrného „obyčejného Čecha“ nemusí zápolit. Míří buď na zvláštní voličskou skupinu, která sama má s českou „většinou“ problém, nebo chce „pro-romskou“ rétorikou u dalších radikálních, anti-systémových voličů teprve zabodovat. Projdeme-li si nejen anketní odpovědi komunistů, „pirátů“ a zelených v tomto čísle RH, ale i jejich další dlouhodobá stanoviska, hned je vidět:

Komunisté, kteří vlivnou silou v místních zastupitelstvech a v parlamentu jsou a budou, většinou ustrnuli ve starých schématech, zveličují jednu, byť pravdivou, složku tématu a další zamlžují. Romové pro ně představují něco jako deklasovaný proletariát, za většinu problémů může kapitalistický systém...

Zelení a „piráti“ naopak mají k nevládním organizacím a specialistům „z terénu“ nejbližší. Jejich teoretická východiska jsou věcnější, odbornější. V praxi toho však příliš nezmůžou, jejich procentuální vliv na českou společnost vypadá podobně jako procentuální zastoupení Romů ve většinové populaci. Hesla o solidaritě „černých a bílých“ a programy samozřejmě budou narážet na realitu. Změna se pozvolna děje, jistě. Ale všimněme si, jak se „voličská základna“ zelených a „pirátů“ v podobě studentských partiček třeba na brněnském Ghettofestu nachází převážně „vedle Romů“, ne však „s Romy“. Zrovna tam je krásně vidět, jak hloučky vysmátých holek a kluků z „fildy“, „pajdáku“ i středních škol popíjí a hulí travku zvlášť, a romácké rodiny řeší problémy z úplně jiného vesmíru (s exekutorem, úředníkem, opilým manželem nebo synem co naházel tisíce do automatu) taky zvlášť.

Stručně: Akademický „proletariát“ převážně z humanitních, čím dál hůře uplatnitelných oborů (vznikl už název „prekariát“) a romské velkoodrodiny, kdysi v manuálních profesích a dnes převážně mimo pracovní trh, nepředstavují ani zvlášť, ani v součtu společensky vlivnou sílu, schopnou provést rozsáhlejší změny. Pro romské aktivisty je ale humanitně zaměřené studentstvo zatím hlavní a nejbližší spojenec.

U mnohem vlivnějších, demokratických stran a jejich voličstva včetně ČSSD, kterou volím, lze většinou vyzorovat tři tendence: pro-romskou, hlavně u politiků v centru, kteří chápou důležitost tématu. Protiromskou u komunálních zastupitelů v blízkosti ghett. A vyhýbavou – u většiny členstva ČSSD, ODS, lidovců i TOP 09, která neví, jak řešit problémy jedněch i druhých a nedostat se pod palbu kritiky jak od svých voličů, tak z Prahy a Bruselu... Ne, tohle nemá být lamentace, že nic nemá smysl, a hlavně se nevyplatí chodit k volbám. Spíš taková malá mapa oblastí, kde a s kým je potřeba tláčit na pilu...

Koho z Romů si vážit?

Na anketní otázku z minulého čísla – koho z romských aktivistů nebo politiků si vážím – jsem už začala odpovídat, když jsem znejistěla: Kdo z těch statečných, aktivních a většinou i dost vtipných lidí, na které jsem si vzpomněla, je a kdo není Rom? Talentovaná a přemýšlivá Petra Gelbartová s neotřelými názory na výchovu romských dětí a se zkušenostmi ze zahraničí? Správně hubatá a vždy elegantní Gábi Hraňáková, schopná zaříditi kdykoli, kdekoli a cokoli? Nebo David Tišer, který se během několika málo let změnil z trochu vyplašeného kluka na mladého – a mimochodem velmi pohledného – muže, který ve mně množstvím svých kulturních i politických aktivit vyvolává pomalu až pocit méněcennosti? Cením si jeho odvahy pouštět se do témat, která jsou ožehavá stejně tak v romské jako neromské společnosti, i jeho kultivovaného a nekonfliktního stylu. Obdivuji jeho nasazení. A přeji mu – i všem dalším Romům, kteří se snaží přijít se svou troškou do mlýna spravedlivějšího společného soužití – spoustu trpělivosti, vytrvalost i tolik potřebný nadhled.

Alena Scheinostová

redaktorka Katolického týdeníku, Praha

O Roma vakeren

je pořad Českého rozhlasu určený pro Romy. Jeho jednotlivé relace lze zpětně vyhledat v archivu textů na www.romove.cz

Před volbami jsme se rozhodli otisknout stanoviska všech kandidujících stran (a jejich mládežnických organizací, pokud je tyto strany mají) k následujícím otázkám:

Kterí odborníci se ve vašem uskupení věnují „romským“ tématům?

Zatím nereagovaly SPOZ, ČSSD, ekologické hnutí Změna, Suverenity (Hlavu vzhůru), Úsvit a TOP 09. Odpovědi přišly od Svobodných, ODS, hnutí ANO, KDU-ČSL, Dělnické strany sociální spravedlnosti a Moravanů (na kandidátkách Úsvitu), nadměrně vstřícní byli v odpovědích a komunikaci s Romano hangos zelení, piráti a komunisté.

Petr Mach

předseda Strany svobodných občanů, Praha

Otázkami, které se týkají nezaměstnaných Romů, se u Svobodných zabývají především odborníci na ekonomiku a daně. Za naléhavé považujeme zrušení minimální mzdy a legalizaci práce na dohodu, aby lidé s nízkou kvalifikací měli větší šanci získat práci. Firmy dnes raději používají stroje, než aby najaly lidi, protože práce podle zákoníku práce je drahá a byrokratická. Svobodní jsou pro to, aby bylo možné najmout lidi bez papírování, bez daní, a vyplácet na ruku.

Mikuláš Ferjenčík

Místopředseda strany Piráti, Praha

Odborníkem, který se „romským tématům“ částečně věnuje ve straně Piráti, je Michal Havránek, působící v občanském sdružení Konexe. Za nejdůležitější považujeme změnu přístupu českých státních institucí k romské minoritě, kdy místo partnerského dialogu stát prosazuje shora diktovaná opatření bez zapojení dotčených občanů. Chceme skoncovat s tímto paternalistickým přístupem. Druhý klíčový úkol je odstranit diskriminaci Romů na trhu s bydlením.

Zuzka Bebarová-Rujbrová

poslankyně KSČM, Praha

Problematické spojené s neintegrováním částí romské populace se v KSČM věnuje Odborná komise pro legislativu a lidská práva, která je součástí odborného zázemí KSČM a slouží i potřebám Poslaneckého klubu KSČM. Tvoří ji odborníci různých profesí, kteří zpracovávají doporučení a legislativní návrhy pro potřeby orgánů KSČM, a vedu ji já. Nezaměřujeme se pouze na romskou populaci – problematika sociálního vyloučení se dotýká stále více obyvatel. Za aktuální pokládáme řešení otázky sociálního bydlení s vyloučením lichvy ze strany pronajímatelů a programy zaměstnanosti orientované zejména na mladé absolventy škol. Ve vztahu k romské populaci klademe důraz na předškolní přípravu, včetně jazykové, a širší spolupráci romských aktivistů s orgány veřejné správy.

Daniel Herman

tiskový mluvčí KDU-ČSL, Praha

Odpovědnou osobou za tuto problematiku je místopředseda KDU-ČSL a předseda Komise KDU-ČSL pro sociální otázky Jan Bartošek, s nímž ve zmíněné komisi zasedá Karel Holomek. Za prioritu jako lidovci považujeme především přímou spolupráci se zástupci romské komunity, abychom aktuální témata řešili přímo se zástupci těch, kterých se týkají. Tedy zmapování situace a stanovení priorit přímo se zástupci Romů. Činnost koordinujeme též s agendou vládní zmocněnkyně pro lidská práva, paní Moniky Šimůnkové.

Já osobně jsem řadu let v intenzivním kontaktu s Výborem pro odškodnění romského holocaustu, jehož předseda, Čeněk Růžička, byl členem mého poradního kolegia už v době, kdy jsem byl ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů. Cílem naší práce bylo přiblížit tragédie romského holocaustu dnešní společnosti.

(pp)

Vydělat si vlastním přičiněním...

Garantem sociálních témat v ODS jsem já. Je nutné zastavit obchod s chudobou, který se odehrává v ubytovnách. Redukujeme výši dávky na bydlení, která směřuje do ubytoven, a to maximálně na 1000 korun za lůžko, a to se všemi náklady spojenými s bydlením. Pokud to neuděláme, stát bude platit nečestné podnikatelské praktiky majitelů ubytoven, kteří nastavují nesmyslně vysoké ceny. Dále chceme zavést registr přestupků, které se odehrávají na území jednotlivých obcí. Jednáme o zákazu přihlásit se k trvalému bydlení na radnici. Stejně jako chceme dosáhnout zavedení zákona o sociálním bydlení a posílení pravomoci terénních sociálních pracovníků, jelikož pečlivá terénní sociální práce představuje zásadní prvek pro řešení sociálního pnutí v řadě regionů republiky.

Na druhou stranu jsem však přesvědčena, že při porušení podmínek nároku na sociální dávky je nutné výplatu dávek nemilosrdně zastavit. Musíme účinně pomáhat se zaměstnáváním lidí ohrožených sociálním vyloučením a podmínit dávky prací pro společnost. Není sprosté za dávky pracovat, vůči spoluobčanům je sprosté dávky zneužívat a odmítat si vydělat na živobytí vlastní přičiněním.

Lenka Kohutová

poslankyně ODS, Praha

Problém ghett se dvacet let neřešil

Máme komplexní sociální program, jehož garantkou je paní Hanzlíková. Sociální politikou se zabývá také například předsedkyně Jihočeského kraje ANO Radka Maxová a další představitelé hnutí. Co se týče menšin, navázali jsme spolupráci se Stranou rovných příležitostí.

Jana Hanzlíková pracovala 14 let jako manažerka speciálně pedagogického centra a sociálních služeb.

Zároveň se po celou dobu zabývala poradenstvím a přímou prací s dětmi i dospělými se zdravotním postižením a jejich rodinami. Od roku 2012 působí jako metodik vzdělávání pracovníků školských poradenských zařízení ČR a krajský metodik pro speciálně pedagogická centra Pardubického kraje. Zároveň působí jako mluvčí speciálně pedagogických center (SPC) Pardubického kraje pod Asociací pracovníků SPC. Je odbornou recenzentkou a autorkou publikací i metodik a lektorka. Je členkou Krajské rady osob se zdravotním postižením a absolutní vítězkou ceny hejtmana Pardubického kraje za činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením „Duhové křídlo“ 2012.

Co se dál týče vaší ankety – společnost je celkem pochopitelně frustrována a vybijí si frustrace na lidech, kteří současný stav nezavinili. Problém ghett a dalších vylouče-

ných lokalit a segregace sociálně slabých se zde dvacet let neřešil. My recepty máme. Zamezíme vytváření sociálně vyloučených lokalit. Skončíme s byznysem, který vytváří sociálně vyloučené lokality a zhoršuje bezpečnostní situaci v regionech.

Někteří takzvaní „podnikatelé“ si z dávky na bydlení dělají vlastní byznys a sestěhovávají nepřizpůsobivé občany do sociálně vyloučených lokalit. V daném regionu se pak zvyšuje kriminalita, znehodnocují se investice do nemovitostí, a to vše vyvolává odpor velké části veřejnosti a napětí ve společnosti, které musí nákladnými zásahy řešit policie. Situace navíc využívají neonacisté i další extremistické skupiny. Dávka na bydlení nesmí automaticky směřovat k soukromému nájemci, výše dávky nesmí překročit v místě obvyklé nájemné.

Radka Burketová

mluvčí hnutí ANO

Chudé Čechy nikdo nedotuje

Romskou tematikou se konkrétně žádný jednotlivý odborník v DSSS nezabývá. Věnuje se jí celá DSSS a náš program. Hlavně reagujeme na konkrétní aktuální dění, reakce, pozvání občanů atd.

Za nejdůležitější považujeme zavedení domovského práva, od kterého by se odvíjel nárok na pobyt v obci. Domovské právo by zaručovalo domovské listy, které by byly evidovány na matrikách na základě státního občanství.

Dále bychom změnily daňovou politiku – tj. dětské přídatky je nutno vyplácet na děti, na další děti čerpat daňové úlevy. Požadujeme zrušení státních dotací pro romské

organizace, které svou činností narušují vztah k většinové společnosti (ať pracují za své nebo z darů). Chudé české občany také nikdo nedotuje.

Je nutné zaměstnávat přednostně nezaměstnané české občany, zaveštit postih za sabotování pracovního procesu: Kdo třikrát odmítne nabídku práce, tomu odebrat sociální dávky.

Jako pracovní možnosti je nutné využívat práce na povodňových stavbách, čištění lesů (prodej dřeva, klestí), v horských oblastech vést elektrická vedení zemí za pomoci manuálních prací, kde se uplatní kopáči atd.

Václav Komárek

kandidát DSSS

v Moravskoslezském kraji

Zelení podporují squatting tak jako v ostravském Přednádraží

Mladí zelení jsou občanské sdružení s malou členskou základnou – takže teď máme místní organizace jen v Praze, Brně a Středočeském kraji. Bohužel ale, pokud vím, nemáme romské členy. Souvisí to jistě i s tím, že s malým počtem členů jsme omezení ve své působnosti a nemáme možnost nové lidi cíleně nabírat.

Rádi bychom samozřejmě nabrali i členy mezi Romy. Nejlepší možností, jak navázat kontakt, vidíme v účasti na různých sousedských slavnostech či demonstracích a blokáдах proti neonacismu. Mimo věkové omezení a svůj politický program nemáme žádné překážky, které by komukoliv bránily k nám vstoupit. Doufáme, že v budoucnu se naše členská základna stane rozmanitější a v Mladých zelených najdou zastoupení nejrozličnější menšiny, ať už sexuální (lesbická a gay komunita, transgender), národnostní (imigranti nejrozličnějších národností), osoby se zdravotním postižením a nejrozličnějších vyznání a menšiny etnické, tedy i Romové.

Rádi bychom tímto vyzvali všechny zájemce o členství či spolupráci s občanským sdružením Mladí zelení, aby nás kontaktovali na info@mladzeleni.cz.

Aktivně se účastníme blokad neonacistických pochodů a stavíme se proti strukturálnímu rasismu v českých institucích.

Je-li to možné, snažíme se jezdit na sousedské slavnosti a jiné akce, na kterých se posiluje vnitrokomunitní solidarita lidí ze sociálně a kulturně vyloučených lokalit a na kterých můžeme ukázat, že Romové nejsou v boji proti diskriminaci sami. Nejdůležitější stanicí na cestě k inkluzi je posílení vlastní identity. Vedle nesnášenlivosti vůči Romům z většinové společnosti považujeme za velký problém bytovou politiku státu. Ten nečiní nic proti tomu, aby se skupiny Romů sestěhovávaly do stále horších podmínek. Podporujeme výstavbu a tvor-

bu sociálního bydlení, chceme, aby se samotné rodiny podílely na řešení problému.

Nestará-li se vlastník o svou nemovitost a ignoruje tedy pravidlo „majetek zavazuje“, považujeme za (dočasné) řešení obsazení domu obyvateli, tak jak tomu bylo i v ostravském Přednádraží. Squatting v tomto případě neřeší jen neúnosnou bytovou situaci, ale taky posiluje soudržnost mezi sousedy.

Jsmo znepokojeni nečinností státních činitelů a jiných veřejných osobností proti narůstající nesnášenlivosti majoritní společnosti vůči Romům, projevující se pochody „slušných“ občanů, které nejsou nic jiného než pokusem o pogrom. Odmítáme dělení společnosti na tzv. slušné a nepřizpůsobivé.

Používání slova „nepřizpůsobivý“ v negativní souvislosti podle nás posiluje antidemokratické tendence – jen když budeme nepřizpůsobiví, nebudeme apatičtí a budeme svou rozmanitostí tvořit svobodnou a demokratickou společnost. Na zabudování těchto pozic do programu ještě pracujeme. Už nyní ale vycházíme z politického programu Federace mladých evropských Zelených (FYEG).

Tomáš Křemen

předseda Mladých zelených

I Romové jsou Moravané

Ve straně Moravané se problematice „neintegrováné části romské populace“ věnuju já. Působím jako místopředseda strany a brněnský pedagog, účastnil jsem se mezinárodních vědeckých konferencí o romském holocaustu, na kterých spolupracovalo Muzeum romské kultury v Brně.

Jako Moravané především nerozdělujeme občany ČR na „neintegrovanou část romské populace“, „neintegrovanou část populace jiného etnického původu“ a ostatní. Právě automatické spojování části Romů s termíny typu „neintegrováný“ apod. dle našeho názoru u většinové společnosti nepřispívá k posílení tolerance k Romům. Věrní tradicím značně tolerantní Moravy (ač právě Romům či Židům Moravané historicky mnohé dluží), kdy v rámci moravské země byli její obyvatelé považováni za Moravany, ať už byli slovanského, germánského, židovského, romského či jiného etnika (popř. jazyka), snažíme se k občanům ČR různého etnického původu přistupovat bez předsudků.

Naše návrhy se tedy týkají „neintegrováné části populace“, použijeme-li Vašeho označení, uvědomíme si však, že části Romů se tento problém pochopitelně silně dotýká, a většinová společnost téma takto zjednodušeně vnímá.

Za nejnaléhavější považujeme neřešenou problematiku vzdělávání v ČR. Ano, skoro všechny vlády se ohání vzděláváním jako svou prioritou. Jejich činy však vypovídají o pravém opaku. Problematiky netolerance většinové společnosti k romské minoritě (což považujeme za ještě o něco větší problém než „integraci části romské populace“) se naši politikové až na čestné výjimky evidentně bojí, popř. tématu nerozumějí. V horším případě jsou dokonce (populisticky či z hlouposti) na straně extremistů. Proto se zasazujeme o rovný přístup ke vzdělání pro všechny, podporujeme tzv. nulté třídy základních škol, důrazně odmítáme zařazování sociálně znevýhodněných dětí do škol určených pro mentálně postižené žáky, podporujeme sy-

stém stipendií apod. Je však nutné, aby bylo k toleranci vedeno žactvo všech stupňů všech škol (od mateřských škol po pedagogické fakulty), aby se tato problematika výrazně odrážela ve školních vzdělávacích programech nejen teoreticky, ale i v rámci reálných projektů, věnovaných např. problematice romského holocaustu. Navrhujeme také zavedení romštiny jako nepovinného jazyka na školách.

Ondřej Hýsek
místopředseda strany Moravané

Žádný centrální paternalismus

V Pirátské straně přímo odborníci na tuto tematiku nejsou. Celá práce strany Pirátů se opírá o práci dobrovolníků ve spolupráci s odborníky zejména z neziskového sektoru. Při hledání nevhodnějších řešení v oblasti sociálního vyloučení spolupracujeme hned s několika občanskými sdruženími, která tuto problematiku řeší.

Ani největší odborníci v Agentuře pro sociální začleňování nemají stoprocentní recept, jak se s touto problematikou vypořádat, a postupují nejdříve metodou pokus – omyl. Veškeré snahy o obecné řešení ztěžují jak odlišnosti jednotlivých lokalit, tak velmi negativní zužování problematiky na problematiku Romů. V neposlední řadě má vliv i neochota místních samospráv i samotných sociálně vyloučených. Situaci Romů navíc zhoršuje mediální masáž proti tomuto etniku.

V první řadě vidíme jako nutnost schválit zákon o sociálním bydlení. Musíme zamezit současné praxi majitelů ubytoven, těžících z lidí v nouzi. Ale zároveň ukázat lidem, že nic není zadarmo. Proto i sociální bydlení musí mít svá pravidla.

Velmi palčivý problém představuje lichva, i té bychom se chtěli věnovat prioritně.

Dále považujeme za nezbytné zprůhlednit hospodaření organizací zabývajících se právě problematikou sociálního vyloučení, neboť právě nečinností některých z nich (tím že pobírají dotace, ale nefungují) se situace neustále zhoršuje.

Je nutné zdřet se dalších represivních opatření, a místo nich zvýšit informovanost obyvatel (v oblasti finanční gramotnosti, právního minima a základů péče o zdraví). Bylo by zapotřebí změnit sociální systém, aby se stal pro lidi

motivační a vyplatilo se pracovat. Řešením ale není rušení sociálních dávek, protože takový krok by mohl vést k narušení sociálního smíru a problémy by se mohly ještě více vyostřit.

Dále je potřeba dostat nejmladší generaci sociálně vyloučených do škol. Chceme v rámci předškolního vzdělávání více využívat přípravné třídy. V oblasti vzdělávání dále podporujeme například asistenty ve školách. Je stěžejní motivovat žáky před opuštěním ZŠ k pokračování studia na vyšších stupních škol. Chtěli bychom rozšířit systém postupného zaměstnávání (se zapojením obcí) a prostupného bydlení.

Jsem si vědomi, že potíže Romů a dalších sociálně vyloučených se nevyřeší ze dne na den a že se jedná o běh na dlouhou trať. Je nanejvýš důležité pokoušet se o řešení problémů přímo v místě, kde vznikají, a při hledání řešení zapojovat místní komunity. Pirátů nepodporují a dlouhodobě kritizují snahy o centrální řešení z pozice paternalismu.

Viktor Mahrik
garant programového bodu
Rovnoprávnost strany Pirátů

Hlavně víc pracovních možností

V KSČM je bezesporu největším odborníkem na romskou tematiku s celostátním přehledem Mirek Prokeš. Působí jako člen Rady česko-německého diskusního fóra, od roku 1995 jako koordinátor pro

střední a východní Evropu celoevropské protirasistické a protifašistické sítě UNITED, která každoročně vyhláší Celoevropský týden akcí proti rasismu kolem 21. března a Mezinárodní den proti fašismu a antisemitismu 9. listopadu. Věnuje se práci s dětmi v organizaci DUHA, působí v komisích Prahy, zaměřuje se zde na ekologické oblasti.

KSČM se těmito problémům věnuje dlouhodobě a předložila řadu námětů, které by vedly jistě ke zlepšení situace. Řada našich materiálů, které prošly orgány strany, popsala stav a situaci, která se pak vyhrtila. Především se orgány státní správy, komunální politici i Policie ČR musí pohybovat v daném prostředí s přehledem, empatií i respektem

k lidem, kterých se to týká. KSČM v této souvislosti požaduje nejen zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti, ale trpělivě vysvětluje příčiny narůstajících konfliktů v systémových sociálních, ekonomických a následkem toho i dalších oblastech.

Žádná represe nárůst sociálně motivovaných problémů, jež se projevují v etnické rovině, nevyřeší. Naopak, mohla by přinést pocit frustrace, problémy by narůstaly, až by se posléze projevíly s nesrovnatelně větší intenzitou. Trváme na zlepšení pracovních možností, práci s dětmi a sociálně vyloučenými rodinami a dalším vzděláváním dospělých.

Zdeněk Milata
předseda Komise mládeže
ÚV KSČM

Do komunálních voleb na podkladě vědeckého marxismu-leninismu

V našem Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ), který je přímým nástupcem Komunistického svazu mládeže (KSM), nejsou Romové zastoupeni přímo jako členové. Ovšem už několik let spolupracujeme s romskou mládežnickou organizací (byť neregistrovanou) Kamas te Džive! (Chceme žít!). A to hned od doby jejího vzniku, na němž se členové SMKČ rovněž podíleli.

Impulsem pro vznik této bratrské organizace byl barbarský čin neonacistů, kteří ve Vítkově málem upálili malou Natálku. Brali jsme do úvahy i názory mladých Romů, kteří nás oslovili a kteří sympatizují s komunisty jako s bojovníky proti fašismu a za sociální práva, zejména za právo každého člověka na práci a spravedlivou odměnu za ni.

Hlavním motorem naší spolupráce je antifašismus. V uplynulých letech jsme spolu (a s dalšími organizacemi, jako je Komise pro obranu lidských práv) pořádali akce – demonstrace či protifašistické blokády. V Brně na náměstí Svobody šlo o poměrně masovou demonstraci proti fašismu a rasismu, které se zúčastnilo asi 600 lidí, dále o demonstraci v baště neonacistického Národního odporu ve Světlé nad Sázavou a o blokádu nádků maširujících uctít vojáky wehrmachtu na hřbitově v Jihlavě. Stejně tak o demonstraci proti pochodu neonacistů ve Svitavách, kde každý rok uctívají usvědčeného vraha ze svých řad, který zde ubodal na diskotéce mladého Roma (pro hololebce je to ovšem „politický vězeň“). Nebo také o náš výrazný podíl na blokádě náckovského pochodu na 1. Máje 2011 v Brně, jak vyplývá i z nového filmu režisérky Olgy Špátové Největší přání 3.

Neomezujeme se však pouze na antifašismus. Snažíme se o společné řešení i dalších problémů, které přináší dnešní kapitalistický režim, který zcela záměrně staví proti sobě mladé a staré, bílé a černé... vše podle hesla rozděl a panuj. Pomáháme tedy některým Romům řešit bytovou problematiku, pomáháme jim na úřadech nebo s hledáním práce...

Já osobně jsem mluvčím Kamas te Džive!, byť nejsem Rom, ale mám jejich důvěru a členové Kamas te Džive! mají můj hluboký respekt. Oni umějí svým jasným vystupováním strhnout další Romy k řešení v dnešní době zdánlivě neřešitelných věcí. Sepsali jsme petici vyzývající odpovědné orgány tohoto státu, aby řešily problém romské nezaměstnanosti a z toho vyplývajícího zakládání romských ghatt, tvořených spekulanty, kteří na Romech (a na našem státě) tvrdě vydělávají – viz Šluknovský výběžek.

V nejbližší době plánujeme další romsky temperamentní petiční akce za práci (nejen) pro Romy s následným volebním projektem vstupujícím za rok do komunálních voleb, stojícím na obraně sociálních práv na podkladě vědeckého světového názoru, marxismu-leninismu.

David Pazdera
místopředseda Svazu mladých komunistů Československa a člen
Ústřední rady Komunistického svazu mládeže

Prosazujeme Zelenou cestu z ghetta

Strana zelených sdružuje lidi, kterým vadí stav lidských práv v ČR. Nejen proto, že jsme do nedávna žili ve společnosti, kde byla otázka lidských práv zapovězená. O čemkoli nemluvit, nehledat řešení problémů spojených s lidskoprávní problematikou, je pro nás nepřijatelné. Lidská práva a lidská důstojnost jsou jedním z pilířů naší politiky. Z toho vyplývá, že je pro nás nepřijatelné označování skupinových charakteristik, skupinových předsudků či skupinových odsouzení. K lidem je nutné přistupovat jako k jedinečným bytostem. Nicméně, někteří z nás byli a jsou znevýhodněni. A to se týká i znevýhodnění minoritních názorů, postojů a priorit a vnucování názorů, postojů a priorit ze strany majority.

Proto jsme nadšeni nově vzniklou politickou stranou, která ví, o čem mluví, Stranou pro rovné příležitosti (SRP). Sdílíme s ní úsilí o lepší postavení sociálně slabých a znevýhodněných vrstev i prosazování rovných příležitostí v zaměstnanosti, bydlení nebo vzdělání.

SRP je plná osobností, ochotných nést kříži na trh, název strany není náhodný. Ten, kdo je znevýhodněn v přístupu ke kvalitnímu vzdělání a sebezrovoji v souvislosti se svým nadáním a schopnostmi jen na základě příslušnosti k určitému etniku, je znevýhodněn pro celý další život.

S naší stranou spolupracuje mnoho osobností, lidí, kteří se angažují jak na poli veřejného života, tak v neziskovém sektoru, jmenovat některé z nich by byla diskriminace těch, kteří viditelní nejsou a kteří pro rovné příležitosti pracují aktivně a s vášní.

Naše vize, cíl a prostředky jsou obsaženy v našem programu Zelená cesta z ghetta.

Pavel Bednařík
vedoucí Kulturní a mediální sekce Strany zelených, Olomouc

Chcete přispívat na naše anketní stránky?

**Ozvěte se na pecinkapavel@seznam.cz,
horvathova@rommuz.cz
či rhangos@volny.cz.**

E. Ferenc: Miluji hudbu, své tři děti...

Dokončení ze str. 1

Jak se vidím v budoucnosti? No, hlavně hudebně. Doufám, že budeme mít s kapelou spoustu dalších úspěchů. Ale to nejdůležitější je zdraví. Tak snad bude budoucnost plná zdraví pro celou mou rodinu.

Máš tři děti. Roberta (13), Evičku (11) a sedmiletého Ricarda. Zdědil někdo z nich po tobě nadání na zpěv? A jaké jsou jejich záliby?

Nejstarší syn Robert je fotbalista i zpěvák. Opravdu umí zpívat a neskutečně ho baví fotbal. Dcera Evička ale žádný hudební sluch nezdědila a Ricardo je celej po tátovi. Takže i z něj jednou bude muzikant jak se patří.

Jestli dovolíš, na závěr bych dodal: pokud budete mít zájem, aby naše kapela vystoupila na vaší zábavě anebo na oslavě, volejte na 731 073 202.

Ptala se Bušalka

O Emil Ferenc: Dikhav rado bašaviben, mire čhaven the la romňa, la Helena

Hino terno (29 berš), the hino prindžarduno the popularno. Peskra kapela-ha Gipsy Emil, khatar Odry, bašavelas pre pherdo romane zabavi the pro ul'ipnaskere host'ini. Prindžarena les pal kada, hoj les ehin šukar hangos, savo pes tumende thovla andro šero, the leskre phare gi'la he andro jilo.

Lačo džives, Emil. Andalo berš 1995 salas dženo, savo bašavelas andre kapela Gipsy fajta. Terne džene ka'la kapela imar naprindžarel. Phen amenge pal late vareso. Sanas prindžardune? The kaj šadzi bašavenas? Hi, andre kapela Gipsy fajta bašavavas efa berš. Bašavahas pavlovsko stilos. Amari kapela ehas prindžarduňi. Bašavahas jekhetane le kapelenc-a Gipsy Koro, Gipsy Marfy the tiž Gipsy Problem. Bašavahas peha andre Čechiko republika, pre Slovensko, he andro Němciko.

Soske pes e kapela rozpe'la?

Rozpeľam pes andro berš 2003, bo varesave muršen imar nahas časos te bašavel.

Andro berš 2004 kerd'al avri tiri kapela? So tut pre kada lelas?

Kerd'om avri miri kapela, bo vaš o bašaviben man ehin love. The tiž vaš kada, hoj kamavas te bašavel aver štilos andro bašaviben. Nakamavas te šunel varekas avres. Caleha jileha kamavas miri kapela, savi bašave-la koda, so kamav me.

Phen amenge vareso pal tiri kapela? Tu sal andre late o veducis. Kas mek odoj šaj 'rakhas?

Andre miri kapela bašaven kale džene: O Viktor Kala gi'avel the bašavel pro bici, o Marek Haluška bašavel pre baskytara, o David Ferenc bašavel pre gitara the gi'avel, O Vasil Karala bašavel pro klavesi. The me – gi'lavav the bašavav pro klavesi. Tiž som veducis andre ka'la kapela.

Keci imar bašaves pro klavesi?

Sar mange ehas dešujekh berš, chudl'om oda mire kamaratendar.

Khatar les o lava andre tire gi'la? Hine o lava tire abo avrengre?

O gi'la sthovav korkoro, aľe tiž lav avre kapelendar, the kerav len andre miro štilos pal miro.

So rado bašaves?

Miro žanros ehin o čardaša, aľe tiž o loke gi'la. Rado bašavav he o funky.

Kaj pes andre tute il'a o kamiben andro bašaviben?

Avľas oda ňisostar ňič. Dikhľom, hoj mire dades ehin kapela, ta kamavas la tiž.

Gi'avenas he tiro dad, tiri daj, abo tire phrala the pheňa?

O phrala le pheňenca gi'aven, aľe ča kavka khere. Andro kapeli, kavka sar me, nagil'aven.

Ehin tut varesavo bašavibengero dženo?

Miro bašavibengero dženo ehin Gipsy Koro. Tiž man prindžarav le Kamiloħa Polakovičovoħa khatar Trnava – O City boys. Les thovav andre mire bare džene.

So mek keres, te nagil'aves?

Maškar mire zaujma ehin ča o bašaviben. Pre ňič aver man nane časos. The pre kada kampol tiž čeporo te pijel the lačo chaben. (asal)

Sar tut dikhes andro tajsaskero?

Sar man dikhav andro tajsaskero? No, šaj phenav, hoj som jekhetane le bašavibnaha. Kamav, kaj amen la kapelaha te avel pherdo bašavibena. The koda, so ehin nekbareder, ehin, kaj te avas saste. Te avela amaro tajsaskero but sasto he andre amaro dživipen.

Ehin tut trin čhave. O Robert (13 berš), e Evička (11 berš), the o Ricardo (7 berš). Preiľas vareko lendar o kamiben andro gi'avipen? So rado keren?

No, ta koda nekphureder čhavo, o Robert, bavinel fotbal, the gi'avel. Ča-čes džanel te gi'avel, the rado bavinel fotbal. E čhaj e Evička ňisavo talentos napoděďind'as, aľe o Ricardo ehin savoreha sar me. Jekħvar lestar avela baro lavutaris, kavka sar kampol. No, kamav mek pro agor te phenel: Te kamena, kaj te avas te bašavel ke tumende pre varesavi zabava, ta vičinen pro čislos: 731 073 202.

Phučelas e Bušalka

Ze vzpomínek pamětníků: Gejza Horváth, dokončení

Gejza, Božena a jejich děti

Ti, kdo neznají své vlastní dějiny, jsou odsouzeni k tomu prožít je znovu. (George Santoyana)

(V předchozím díle jste četli o Gejzově rodné vesnici a mládí, hudebních počátcích a s nimi spojeným vstupem do jiného světa.)

Po návratu z vojny

Po základní vojenské službě jsem se už do osady nevrátil, nic mě tam netáhlo. Nechtěl jsem se vracet do těch malých venkovských poměrů a omezených vztahů. Zůstal jsem proto v Brně, kde jsem hrával a získával další hudební zkušenosti jak s romskými, tak českými muzikanty. Hrával jsem v rozhlasě, televizi, jezdil po světě. Muzika mi otevřela úplně jiný svět. Do Brna jsem brzy přesídlil s celou svou rodinou. Kromě nejužší rodiny mě následovali i moji rodiče, sestra s rodinou, bratr s rodinou a záhy do Brna zavítala i moje širší rodina včetně bratrance a sestřenic. Nakonec jsme tedy byli i v tomto velkém městě obklopeni svými.

Moje žena Božena

S manželkou Boženou jsem se poznal v „naší osadě“, v Kolinovcích, vlastně jsem s ní celé dětství vyrůstal, byli jsme si nablízku. Zatímco já žil muzikou, ona chodila do školy a pilně se učila. Pokračovala pak studiem na gymnáziu, které úspěšně zakončila maturitou. Poté studovala ještě další střední školu – pedagogickou – chtěla si totiž splnit svůj dětský sen. Vždy velmi milovala děti, a tak se rozhodla být učitelkou v mateřské škole. Učitelkou

se skutečně stala a tuto práci svědomitě a s láskou vykonávala přes 30 let, až do důchodu.

Máme spolu dvě děti, syna a dceru. Ale ještě než přišly děti na svět, shodli jsme se s ženou na tom, že nechceme, aby vyrůstaly v izolovaném prostředí osady. Věděli jsme, že naše děti musí být vzdělané. Životní zkušenosti, které jsme oba docela těžce nabyli jako lidé a zároveň Romové, nás hnaly k tomu, aby naše děti už nemusely něco podobného zažít. Lpěli jsme na vzdělání svých dětí opravdu hodně. A tak to děti s námi neměly vždy lehké. Jako všem dětem i jim se líbila svoboda, ale byl čas odříkání, pláče a tvrdé práce.

Naše děti

Bohužel i naše děti se setkávaly s rasismem a diskriminací, slychaly pokřiky „cikáne“, „cikánko“. Ale v těch chvílích jsme je dokázali podržet. Manželka dokonce jednou odvážně předstoupila před třídu naší dcery, aby místo nečinné učitelky vysvětlila žákům, kdo jsou to Romové a že není třeba se jich bát. A my jsme zase našim dětem vštepovali, že za romštinu ani za to, že skutečně jsou Cikány (Romy), se nemusí, a dokonce nesmí stydět. To velké trápení stálo za to, dnes nám děti děkují. Dcera je magistrou, vystudovala na Masarykově univerzitě Filozofickou fakultu, prestižní obor – psychologii. Později působila jako poslankyně parlamentu, byla předsedkyní vládní Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity. Syn se po absolvování lékařské fakulty orientoval na

cévní chirurgii a posléze se po třetí složené atestaci stal zkušeným kardiochirurgem. V brněnském Centru kardiovaskulární a transplantanční chirurgie provádí jako vedoucí operatér transplantace srdce i jiné náročné život zachraňující operace srdce. S dosaženým vzděláním se mým dětem naprosto změnil svět i život. Oba dva mají ve společnosti dobré postavení, jsou respektovaní. Díky tomu jsou i náležitě zdravě a přirozeně sebevědomí, proto nemají žádný problém v komunikaci s kýmkoliv. Oba dva tak vedou i své děti, tedy ke vzdělání, ale především k tomu, aby byly dobrými lidmi. Moje nejstarší vnučka studuje lékařskou fakultu v Praze, je ve třetím ročníku a vede si moc dobře.

Proč o tom všem píšu?

Chci poukázat na celkovou situaci Romů, kterým žalostně chybí právě dobré vzdělání, tomu pak odpovídá jejich postavení ve společnosti. Romové z nevědomosti vedou svůj život na takové úrovni, jakou jediné znají. Zachovávají stereotypní náhledy a nic od života nechtějí, neočekávají, protože si nevěří, že by snad mohli svých křehkých snů skutečně dosáhnout. Tak málo si věří. Musí poznat jiné – vyšší obzory, aby po nich mohli zatoužit, a pak chtěli svůj život měnit.

Proč jsem se na stará kolena rozhodl pracovat pro Romy...

Právě proto, čím jsem v životě prošel, cítím se zavázán těchto svých zkušeností využít pro pozdvížení ostatních Romů, kteří ještě tápou ve tmě. Beru to jako svoje životní poslání. Rozhodl jsem se být prostředníkem, který bude podporovat možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění. Chci chránit jejich práva a důstojnost ve společnosti. Já i manželka jsme už v důchodě, přesto oba znovu pracujeme, v brněnském IQ Roma servisu (IQRS); ona založila a vede Mateřské centrum, já zase vedu romské děti k hudbě.

V čem vidím problém

Vidím, že se romské děti bezcílně toulají po ulicích, rodiče o ně nema-

Jako klavírista spolu s houslistou Janem Oračkem, Hotel Interkontinental, Praha 1987–1988.

Manželka Božena dlouhá léta úspěšně působila jako učitelka v mateřské škole v Brně-Maloměřicích, dnes vede v IQ Roma servisu Mateřské centrum.

V Divadle Romathan, 90. léta, Košice

S kytarou krátce po Sametové revoluci, Brno 1990

jí patřičný zájem. Není pravda, že jsou mentálně zaostalé, to jen rodiče jim nepředávají potřebnou sumu znalostí a dovedností, na které se pak ve škole stále navazuje. Nedělají to, protože nevědí jak na to, sami to neznají. A tak děti nejsou vedeny tak, jak dnešní zrychlený běh světa a věcí vyžaduje. V prvé řadě se v romské rodině dbá na to, aby děti neměly hlad, aby se cítily milovány a v bezpečí. Nemyslím si, že děti z běžných romských rodin jsou od přírody, totiž inteligenčně, na tom nějak hůře než děti mé. Nikoliv, ale chybí jim ono vedení pevnou rukou, které zažily moje děti. Proto jsem si říkal, že zkusím těmto dětem svými zkušenostmi pomoci. Předkládám jim příklady – obrazy ze svého života, že i já mám vzdělané děti. Ostatní Romové mě i manželku berou, respektují. Berou nás jako dobrý příklad. Myslím, že můžu a hlavně chci pomoci v řešení romské problematiky svým poznáním, svými vědomostmi, svými schopnostmi. Víím, že to možné je, protože sám jsem to se svojí manželkou i se svými dětmi dokázal.

Moje současná práce a poslání

Začal jsem s nadšením pracovat v IQRS, kde mám na starosti hudební dílnu. Zde pracuji s dětmi, které mají zájem o muziku. Působím zde již třetím rokem a musím říct, že se děti pod mým vedením někam posunují. Zabývají se muzikou jinak, práce s dětmi ale posouvá výš a dál i mě samotného. Vedu s dětmi rozhovory nejen o hudbě, ale i o vzdělání, o dalším jejich životě až si založí rodiny, o tom že vzdělání je obrovským přínosem pro možnost výběru povolání, že ovlivní pozdější životní úroveň rodiny. Navštěvuji s dětmi různé soutěže, veřejné akce, dostávám je do hudebních škol, a tím měním jejich vědomí a sebevědomí. Dětem se to líbí a samy začínají vnímat jinak sebe i svět. Ovšem nemluvíím jen s dětmi, ale kladu důraz také

na kontakt s jejich rodiči, dokonce to považuji za zásadní předpoklad úspěchu své práce. Chci, aby mi rodiče byli nápomocni, aby se zapojili do naší činnosti. Díky IQRS a ve spolupráci s ním se snažím změnit romskou problematiku, odbourávat předsudky, nenávist, rasismus a diskriminaci. Práce mě baví, protože se mně moje vysněná idea daří.

Příklad dobré praxe

Jsme velká rodina. Já první jsem nastavil trend vzdělaných dětí. Moji bratrance a sestřenice, když to viděli, chodili za mnou a ptali se mě, jak jsem dokázal, že ty moje děti jsou tak šikovné a úspěšné ve škole, kde studovali s vyznamenáním. Odpověděl jsem, že je to velice jednoduché. Mám je rád, ale vyžadují po nich povinnosti. Když já musím do práce a zajistit rodinu, stejně tak oni musí do školy a učit se. Můj bratranec má také vzdělané děti, jeho syn je lékař-chirurg, druhý má vysokou policejní školu a jeho dcera je pedagožka. V rodině z manželčiny strany je to podobné, synovec je inženýr a jedna z jejich neteří je dokonce PR manažerkou významného, ale skutečně velmi významného pražského hotelu. Prozradím jen, že jeho restaurace má slavnou michelinskou hvězdu.

Děti nestačí vychovávat jen s láskou. Moje děti měly vše, co podle možností mohly mít, neměly hlad, chodily slušně oblečené. Ale to by bylo málo, nemohl jsem je nechat ze dne na den vyrůstat jen tak bez cíle, bez idejí. Když začaly poznávat svět a začaly se na něj vptávat, otázek „proč?“ bylo nespočet. Někdy mě to už nebavilo, docházela mi trpělivost, ale vždy jsem se snažil jim odpovědět. Jednou jsme se dostali až tak daleko, že jsem nebyl schopen jim z vlastní neznalosti vůbec nic říct. A tehdy jsem celý vysílený i na sebe našťvaný vlastně velmi správně na ně křiknul: „Pokud máte takové nároky, tak budete chodit do školy a učit se!“

Dětem jsem nekupoval žádné moderní automatické hračky, co

všechno umí samy a blyští se lesklou nádherou. Nosil jsem jim spíše knihy, stavebnice. Děti chodily taky do různých kroužků, pomalu získávaly ctižádost a s ní si postupně již samy nastavily potřebu plnit dobře školní povinnosti.

Požadovaly po nás, abychom se jim věnovali, měli tak vlastní cíl – pracovat. Ve škole si našly kamarády, ztratily ostych, získávaly dobrou pověst. Syn i dcera začali ve třídě vynikat, patřili k nejlepším žákům. Byli si vědomi své úrovně a ani později se nechtěli vzdát svých úspěchů, své prestiže. Pochopili, že proto musejí stále pracovat a nepolevovat ze svého úsilí.

Byl bych šťasten, kdyby Romové v celé naší české společnosti měli stejný přístup ke vzdělání a k výchově dětí, k bydlení, k práci jako jsem měl já. Věřím v to, že v budoucnu se to podaří. Pokud by se Romové neodchylovali svým životním způsobem a chováním, byli by bráni jako ostatní lidé ve společnosti, v to věřím. I když díl nutného zlepšování a práce je i na straně majority, zejména na poli předsudků a tendence sklouzávat k označení Cikánů-Romů jako kolektivního viníka místo důsledného jmenování konkrétních provinilých jedinců.

Pokud totiž soužití majority a Romů nedozná kvalitativního zlepšení, nezbyvá nám nic jiného, než nosit na čele nálepky s nápisy: „Jsem Romka, ale pracuji!“ A plavovlasé Neromky zase třeba: „Jsem Češka – ale chytrá!“ A ctihodní postarší neromští pánové: „Jsem gádžo, ale upřímný!“ A slušný romský muzikant, co nikdy nikomu neuškodil zase: „Já nic, já muzikant!“

Ale bez nadsázky, byl bych skutečně velmi šťasten, kdybych se dožil stavu, kdy Romové již nebudou potřebovat službu sociální pomoci, tedy ani tu moji.

Gejza Horváth
Foto: archiv autora

Vzpomínku autor zpracoval v rámci studia oboru sociální práce jako součást seminární práce: Proč jsem pracovníkem v sociálních službách.

S manželkou Boženou, Pardubice, 1971

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 11, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 9, zast. Dětská nemocnice

Program na říjen 2013

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

Výstavy

Beautiful People 25. 9. 2013–12. 1. 2014
V letech 2008–2011 fotografoval slovenský umělec Šymon Kliman portréty obyvatel romských osad v okolí Kežmaroku. Série portrétů Beautiful People, za niž autor získal Cenu evropského občana roku 2012, byla dosud vystavena v Bratislavě, v Ostravě a Bruselu. V Muzeu romské kultury je instalována v prostoru kavárny a recepce. Vstup zdarma.

Věřte – nevěřte. Pa'an – ma pa'an

25. 10. 2013–23. 2. 2014
Výstava představuje mediální obraz Romů od 19. století do současnosti, a to především na území dnešní České republiky. Základní sdělovací prostředek na výstavě představují noviny, rozhlas, televize a internetová média. Výstava se snaží ukázat návštěvníkům vývoj romských médií a práci romských novinářů u nás.

Výstavu tvoří tři základní linie, vzájemně propojené a neustále se prolínající. První linie je časovou osou, jejímž prostřednictvím se návštěvník seznámí s vývojem a charakteristikou obrazu Romů v médiích v jednotlivých historických obdobích. Druhá linie se zaměřuje na romské novináře a redaktory a romská média. Třetí zprostředkovává podrobný pohled na vybrané mediální kauzy, které se v různých podobách a intenzitě dlouhodobě objevovaly či objevují v masmédiích: kauza bývalého protektorátního tzv. cikánského tábora v Letech u Písku, kauza Exodu Romů, tedy zejména téma nabývání občanství v souvislosti s rozdělením Československa k 1. ledna 1993. Jako třetí a nejnovější je představena kauza Břeclav založená na krivém obvinění z násilí.

Výstavu budou doplňovat po dobu jejího trvání tematické lektorské programy a doprovodné přednášky doplněné promítáním dokumentárních filmů (Filmové čtvrtky v Moravské zemské knihovně).

Filmový čtvrtek v moravské

zemské knihovně

10. 10. 2013 v 18 hod.
Dokument režisérky Rozálie Kohoutové **Roma boys – Příběh lásky** se věnuje tématu romské homosexuality. Hlavním hrdinou filmu je romský aktivista a homosexuál, který pochází z tradiční romské rodiny. Žije v Praze, kde jeho přátelé akceptují, že je gay. Jinak je tomu v jeho rodném městě a v rodině, kde na

něj jako na prvorozeného čeká velká svatba.

Po skončení filmu bude následovat moderovaná diskuze s Janou Polákovou (Muzeum romské kultury) a romským aktivistou Davidem Tišerem.

Roma boys – Příběh lásky, ČR 2009, 30 min

Mikroměsto

19. 10. od 15 do 18 hod.
Mikroměsto je série literárních čtení, která zavedou návštěvníky na místa spojená s pozoruhodnou historií brněnského Cejlu. V sobotu 19. října od 15 do 18 hodin mohou milovníci Brna a literatury zažít pět zajímavých míst a zaposlouchat se do vybraných literárních děl. Z knih českých a slovenských autorů budou číst známé herecké osobnosti brněnské divadelní scény Ivana Hloužková, Simona Peková, Martin Havelka, Martin Sláma a Pavel Zatloukal.

Kde a co se bude číst?

SYNAGOGA AGUDAS ACHIM (Skořepka 13)
V synagoze Agudas Achim přečte Pavel Zatloukal, herec brněnského divadla Husa na provázku, úryvek z knihy Arnošta Goldflama Tata a já.

TEPLÁRNY (Špitálka 6) Jedno ze čtení literárního projektu Mikroměsto se odehraje ve vestibulu administrativní budovy Tepláren. Úryvek z knihy romské spisovatelky Eleny Lackové Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou přečte herečka divadla Husa na provázku Ivana Hloužková.

BÝVALÁ PARNÍ ELEKTRÁRNA (Vlhká 5) V bývalé parní elektrárně bude číst člen činohry Národního divadla Brno Martin Sláma z nové knihy spisovatelky Magdaleny Platzové Anarchista.

BÝVALÁ DĚLNICKÁ ÚRAZOVÁ POJIŠŤOVNA (Koliště 43) V budově bývalé Dělnické úrazové pojišťovny přečte člen činohry Městského divadla Brno Martin Havelka úryvek z knihy Jana Koučka Matky.

CLUBWASH (Stará 27) V rámci projektu Mikroměsto bude klub Clubwash hostit literární čtení z nedávno vydané knihy Jany Soukupové Štatl za Husáka.

Na každém místě se bude číst pětkrát za sebou. Začínáme vždy v 15.00, 15.35, 16.10, 16.45 a 17.20. Mezi jednotlivými čteními je vždy přestávka, během které stihnete pohodlně přejít na další čtení. Naskočít a vyskočít můžete kdykoliv!

Vstup na všechna čtení je zdarma.

24.10.2013

 BRNO, POŠTOVSKÁ 6, ALFA-PASÁŽ
 OD 19 HODIN
 110.- PŘEDPRODEJ / 150.- NA MÍSTĚ

BRATŘI LÁZÓKOVI A HOSTÉ
 DJANGO JAZZ, GIPSY MUSIC / MILAN KROKA A DALŠÍ...
DE LA NEGRA & BLACK STYLE
 VTIPNÝ I PŘEMYŠLIVÝ ROMSKÝ HIPHOP Z KRUPKY
MÁRIA BIKÁROVÁ
VERONIKA KAČOVÁ
 PŘEDSTAVÍ SVÉ NOVÉ CD TUKE
+TANEČNÍ WORKSHOP MERCI. PROMÍTÁNÍ...
HELEMESE
 SRAML-SANSON-BIGBÍT.
 SPOUSTA VLIVU STMELENÝCH HARMONIKOU
 PO SKONČENÍ HLAVNÍHO PROGRAMU VÁS BUDE BAVIT
DJ HAROSH
 VÍCEŽÁNROVÝ FESTIVAL NA PODPORU SOUŽITÍ MENŠIN A OBČANSKÉ INICIATIVY

 Iniciativa Blokujeme! je otevřená platforma sdružující jedince i organizace. Odmítáme ignorovat skutečnost, že každý víkend probíhají násilné demonstrace a pochody. Odmítáme dále pasivně sledovat situaci, za níž nenávist pramení z nedostatku informací a společenské frustrace stoupá každým dnem. Společně chceme zbavit společnost projevu protiromských nálad. Zapojte se i vy!
 12. ročník multikulturního festivalu pořádá Společenství Romů na Moravě za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Statutárního města Brna

 www.srnm.cz
 fb.com/srnm.cz
 blokujeme.cz

Srdečně Vás zveme na premiéru

Hana Deskačilová / Věra Horájková / Tomáš Alerčí

Joj, Mama Roma!

Muzikál plný pochopení, lásky i humoru. Spolu s písní, poezií a divokým temperamentem toulavých Romů budeme putovat po jejich cestách za sluncem a za svobodou. Setkáme se s dobrem i zlem, s jejich strastmi i radostmi. Potkáme romského „Pámbička“ a dvanáct romských příkázání.

Představení je určeno všem divákům od 8 do ∞ let

PRAŽSKÁ PREMIÉRA V DIVADLE D21

13. 10. 2013 v 16:00

Rezervace: 774 412 922

e-mail: hana@divadlod21.cz

www.divadlod21.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury České republiky

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS	
Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIC:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	
Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno. Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2013 činí 230 Kč.	